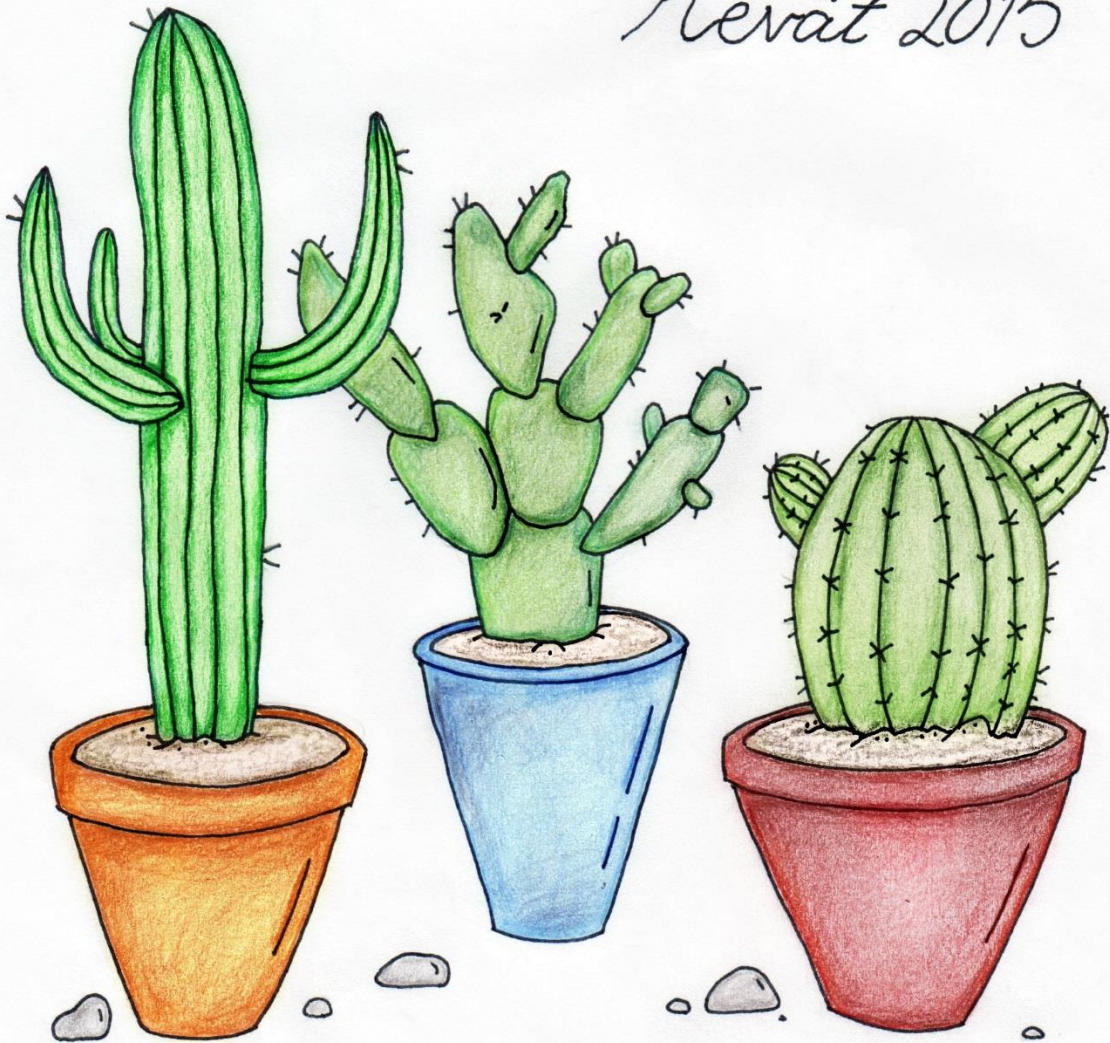

Kevät 2015

Sisältö

3 Pääkirjoitus

Jos ruokavaliojojoilun tiivistäisi yhteen kauppareissuun

5 Millainen mies olet, herra Syrjälä?

Toimittaja haastattelee koulumme tuoretta rehtoria

7 Lukutaito – avain menestykseen globaalissa maailmassa

Toimittajan ajatuksia lukutaidon merkityksestä yhteiskunnassa

9 Madrock-muisteloita

Kuvia ja muistelmia kevään Madrockista

13 Madetojalta muusikoksi

Leevi haastatteli kolmea entistä madetojalaista heidän opinnoistaan

17 Medialukutaito

Ja sen merkitys journalismin vapauteen

19 Silmä silmästä sokeuttaa koko maailman

Ajatuksia asepalveluksesta

22 Mies, jonka pitäisi alkaa käydä uimassa

Entisen madetojalaisen kirjailija-muusikon Miki Liukkosen haastattelu

26 Ei näissä jutuissa oo mitään syvempää – vai onko?

Ajatuksia laulujen sanoitusten tulkitsemisesta

30 Valioesseitä

30 *Mika Paaso*

33 *Milka Viitanen*

35 *Marja Papunen*

39 *Lotta Närhi*

42 Andy-murmelin seikkailut osa 2: ”Mandyn salaisuus”

Lukekaa ja nähkää

49 Leevi Bäst

Leevi Bäst palaa palkitsemaan vuoden komeimmat sekä edustavimmat madetojalaiset. Grattis!

51 Kasvukipuja

Aliisa Kankaan kokemuksia

55 Haikut

Korviimme on kantautunut huhu, että myös yläastelaiset ovat vuodattaneet omia runosuoniaan tämän vuoden lootaan. Tämähän vain hienoa, eikö?

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden koulukohtaisella lehdistökurssilla (ÄI10) toimittama lehti.

PL 45

Suvantokatu 1

90015 OULUN KAUPUNKI

puh. 050 367 2236

Päätoimittaja Lotta Närhi

Toimittajat Vili Järvinen, Aliisa Kangas, Valtteri Moilanen, Marja Papunen, Ilkka Pokkinen, Oona Tuominen, Teppo Törmä, Milka Viitanen

Kansi Maria Muilu

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Monistus Seppo Penttilä

Moodle LEEVI-lehti

Jos ruokavaliojojoilun tiivistäisi yhteen kauppareissuun

Uuden viikon alkaessa tullaan ruokaostoksille markettiin. Kärryt lastataan täyteen proteiinia, kasvattaa kuulemma lihaksia moinen aine. Rahkapurkki on laktoositon sokeriton rasvaton gluteeniton lisäaineeton, ja mitä enemmän syö, sitä terveemmäksi tulee. Otetaan kerralla kymmenen purkkia. Kassajonossa iltapäivälehti kuitenkin kiljuu, että tämä yltiöpäinen proteiinien tankkaaminen saattaa lihottaa. Äkkiä pois jonosta! Käy niin kuin karpatessa, kärry tyhjäksi ja uusi yritys.

Tehdään sama kierros mutta ei oteta proteiinia, otetaan lähiruokaa ja luomua. Tölkkien kyljissä on iloisen vihreitä kuvioita palkintona siitä, että melkein kymmenesosa valmistusprosessista on vastuullisesti hoidettu. Siinä sitä suomalaista kansantaloutta kasvatellaan ja säästetään luontoa keskellä supermarketia, yhtä hyväntekeväisyyttä tuntuu olevan koko syöminen! Niin menee kaikki hyvin, kunnes koittaa lihastiski.

Lihatiskin myyjä kertoo paleoruokavaliosta. Että kivikaudellakin pärjättiin lihaa ja marjoja syömällä, joten maanviljelystuotteiden tunkeminen herkkään elimistöömme on täysin turhaa! Ollaan jo innosta pinkeinä änkeämässä kärryä täyteen lihaa, mutta sitten huomataan, ettei ole paleomies kuullut nautakarjan tuottamista valtavista metaanimääristä. Mokomat syytävät tuota hiilidioksidiakin pahempaa kaasua ilmakehään, minkä kerkeävät – kyllä on maailma tolaltaan, kun lehmätkin ovat alkaneet saastuttaa. Jätetään sittenkin lihat tiskiinkin ja suunnataan kasvisosastolle pelastamaan kaikkea, mikä kärsii – eläimiä, ihmisiä ja planeettaa – ryhtymällä vegaaneiksi.

Poimitaan pinaatit ja viherkaalit soijapihvien sekaan, mutta sitten tulee vastaan se puolituttu jumpasta. Kovasti kauhistelee, miksi kärryssä on moneen kertaan käsiteltyä lisäainemössöä, kun pitäisi olla ravinnetiheämpää superruokaa. Selitetään kiireesti, että siinä on ihan muhoslaisia porkkanoita, ja ettei tässä oikein olla ehditty aloittaakaan tätä vegaanin elämää.

Vielä onneksi ehditään kääntää kelkkaa. Jumppatutun hehkuttaman superruokapurkin etiketissä hymyilee onnellinen ihminen, täydellinen esimerkki psykofyysissosiaalisesta kokonaisuudesta: heti, kun fyysinen ravinto naksahuttaa kohdilleen, henkinen puolikin suorastaan puhkuu tyytyväisyyttä. Superruokaa. Kyllähän sen nimikin kertoo.

Uutta superillallisreseptiä surffatessa pomppaa kuitenkin älypuhelimien näytölle kesäkuuntoon ohjaava mainos. Sen mukaan keho kiittää kesän koittaessa, kun tyytyy lipittämään aamusta iltaan vettä ja maustamaan sitä sitruunalla (sellaisella erikoisella, jota saa alla olevasta linkistä). Tietäähän sen, että kauneuden eteen pitää kärsiä, samoin lienee nykyisin myös hyvinvoinnin suhteen. Jätetään sitten kärry hyllyjen väliin ja mietitään nöyränä, miten valtavalta määrältä roskaa kroppa taas säästyy uuden vesikuurin myötä. Mainoksen nainenkin katsoo hyväksyvästi, kun painellaan tyhjin käsin kassajonon ohi ja ostetaan illalla netistä erikoissitruunoita, kilohinta triplasti suurempi, kuin marketissa.

Siinä kotimatalla melkein yököttää, kun ihmisten kauppakasseista pilkottaa tavallista jogurttia, tavallisia tomaatteja, tavallista jauhelihaa. Niin ajattelemattomasti ruokaa ostavat.

(Huomatkaa ironia.)

(Syökää, mitä haluatte.)

(Eläköön ruokavaliovapaa jäätelökesä!)

Lotta Närhi

Millainen mies olet, herra Syrjälä?

Ilkka Pokkinen

Puhelimen tylyt tuutaukset loppuvat, ja vastaajan äänitetty viesti kertoo rehtori Jani Syrjälän olevan puhelimen ulottumattomissa. Wilma- ja tekstiviestien lähettelyn jälkeen mieheen saadaan viimein yhteys: ”Klo 12.30–13.00 on ainoa rako tälle päivälle.”

Saavumme Pohjankartanon rehtorin kanslioiden eteen, ja painan ovisummeria. Valopaneeli näyttää varattua. Muutaman minuutin odottelun jälkeen ovesta poistuu kaksi musiikin opettajaa ja astumme sisään. Kirkkaasti valaistussa huoneessa meidät ottaa vastaan hymyilevä rehtori **Jani Syrjälä**. Mutta minkälainen mies onkaan kyseessä, ja mitä hän ajattelee uudesta koulustaan?

Rennossa ilmapiirissä aloitamme haastattelun. Harrastuksiksi Syrjälä kertoo kaukalopallon sekä jalkapallon juniorivalmennuksen. Aikaa on kulunut muun muassa myös musiikin parissa. ”Kitaraa ja laulanut. Bänditoiminnasta on jo muutama vuosi aikaa.” Uutta sinkkua ei mieheltä kannata silti odottaa, sillä kiirettä piisaa myös kotirintamalla. ”Naimisissa ja kolme lasta”, Syrjälä paljastaa. ”Pojan jalkapallo vie tällä hetkellä eniten aikaa.” Mikä sai teidät hakemaan kouluumme, rehtori Jani Syrjälä? ”Erityisen tehtävän lukio kiinnosti. Olin myös kuullut pelkkää hyvää Madetojasta”, Syrjälä vastaa. Suurimmaksi eroksi hän mainitsee Kastellin välillä koko koulun kuuluvan musiikkilukioon eikä vain osan kuten Kastellissa.

Keskustelu karkaa nopeasti myös aina polttavaan aiheeseen, päällekkäisyyksiin. Vastaus on tarkkaan harkittu ja muotoiltu: ”Totta kai päällekkäisyydet ovat sellainen asia, jota pitäisi miettiä, miten saada niitä pois. Mutta emme varmasti pysty niistä kokonaan luopumaan.” Pohdintaa asiainsuhteen silti tulevaisuudessa käydään, keinoiksi mainitaan muun muassa hyppytuntien tehokkaampi käyttö. Kesälomiakaan ei kovin paljoa pidetä: ”Kesäkuussa teen kovasti töitä, että teillä on kaikki kunnossa, kun lukuvuosi alkaa. Ja heinäkuussa levähdän.” Syrjälä antaa myös luovia kehuja koulullemme: ”Täällä on hyvä henki ja erittäin taitavia opiskelijoita. Eikä pelkästään musiikillisesti.” Mieleenpainuvaksi hetkeksen hän

mainitsee penkkarit. Vieressä olevalla koneella auki olevat ylioppilastuloksetkaan eivät ole masentaneet Syrjälän mieltä. Tulevia ylioppilaita muistetaan ohjeella: "Olkaa rohkeita. Eläkää hetkessä, mutta muistakaa myös katsoa välillä tulevaan." Jätämme edelleen hymyilevän rehtorin nauttimaan ansaittua lounastaukoaan.

Lukutaito – avain menestykseen globaalissa maailmassa

Milka Viitanen

Lukiolaisilta odotetaan aina vaan parempaa kirjoitustaitoa ja taitoa käsitellä uusia tekstilajeja, mutta samaan aikaan yhä harvempi nuori lukee tai edes pystyy lukemaan kokonaisia kaunokirjallisia teoksia. Uuteen äidinkielen ja kirjallisuuden opetussuunnitelmaan suunnitellaan muutoksia, joista puhutuimpia on ”lukupakon” poistaminen. Nykyisen opetussuunnitelman mukaan jokaiseen äidinkielen pakolliseen kurssiin kuuluu ainakin yhden kokonaisteoksen lukeminen. Tästä halutaan kuitenkin eroon, koska sen ajatellaan kuormittavan opiskelijoita liikaa. Voiko opiskelija kuitenkin kirjoittaa kypsiä tekstejä, jos hän ei ole sellaisia edes luke-
nut?

Yhä useampi nuori jättää nykyisinkin koulussa luettavat pakolliset kaunokirjalliset teokset lukematta mutta lukee kuitenkin muita koulukirjoja. Koska lukio on suurelta osin vain ylioppilaskirjoituksiin, ei elämään, tähtäävä oppilaitosmuoto, koetaan kaikki asiat, joita ei suoraan tarvitse ylioppilaskirjoituksissa, turhiksi. Väitän kuitenkin, että kaunokirjallisuutta vapaa-ajallaan lukevat menestyvät ylioppilaskirjoituksissa keskimääräistä paremmin. Tärkein kysymys on siis: miten innostaa nuoria lukemaan? Täytyykö lukiossa lukea vanhoja klassikkoteoksia vai yrittää etsiä myös muita teoksia, jotka kiinnostavat nuoria mahdollisesti enemmän? Yhtenä argumenttina käytetään sitä, etteivät nuoret voi lukea vain Harry Pottereita ja vampyyrikirjoja, vaan heidän pitää tuntea myös klassikkoteoksia. Olen itse sitä mieltä, että kaikenlaisen kirjallisuuden lukeminen on tärkeää nykymaailmassa. Klassikkoteosten lukemaan pakottaminen saattaa johtaa nuoren lukuinnon täydelliseen tyrehtymiseen, jonka vuoksi on parempi, että nuoret lukevat edes jonkinlaisia kirjoja. Mielestäni siis koulussa luettavien kirjojen valinnaisuutta olisi lisättävä ainakin osassa kursseista, jotta nuoret innostuisivat lukemaan kirjallisuutta ja löytämään itseään kiinnostavia kirjallisuuden lajeja. Toisaalta kaunokirjallisuuden lukemista voisi yrittää melko luontevasti sisällyttää myös muihin koulu-

aineisiin, kuten historiaan, uskontoon, elämäkatsomustietoon tai maantieteeseen, erityisesti kulttuureja käsiteltäessä.

Usein kuulee sanottavan, että kaunokirjallisuus ei ole tärkeää enää nykymaailmassa vaan on tärkeämpää hallita uusia tekstilajeja esimerkiksi internetissä. Kaunokirjallisuuden lukeminen kuitenkin tutkitusti parantaa keskittymiskykyä ja kehittää muun muassa empatiakykyä. Kirjat auttavat myös ymmärtämään maailmaa uusista näkökulmista ja kehittävät mielikuvitusta. Mitkä voisivatkaan olla tänä informaatioähkyn ja innovaatioiden aikakautena tärkeämpiä taitoja kuin keskittymiskyky ja mielikuvitus? Myös koulussa tapahtuva kirjallisuuden analysointi on tärkeää, ja sitä tulee harvoin vapaa-ajalla lukiessa tehtyä. Koska monet nuoret jättävät nykyisin kirjat lukematta, kirjojen analysoinnista menee idea myös niillä, jotka ovat ne lukeneet. Googlen kautta ulkoa päntätyillä päähenkilöiden piirteillä ja teoksen juonella voi saada paremmat arviot koulussa kuin omalla pohdinnalla. Porukalla tehdyistä ryhmittöistäkin katoaa idea, jos vain osa ryhmäläisistä on lukenut kirjan. Siispä kannatan joihinkin kursseihin vaihtoehtoa, jossa opiskelijat valitsevat itse kirjat ja tekevät esimerkiksi kirjallisuudessa tai kirjaesitelmän, mieluummin kuin mallia, jossa kirjojen sisältöjä testataan keilla.

Suomalaisen koulujärjestelmän hyvyttä on kritisoitu uusien Pisa-vertailuiden perusteella. Koulujärjestelmää koskevien muutosten täytyisi kuitenkin olla tarkkaan harkittuja, ja niiden seuraukset olisi hyvä tiedostaa. Suomalaislasten lukutaito ei ole kehittynyt positiiviseen suuntaan viime vuosikymmenillä, ja lasten väliset erot ovat alkaneet taas kasvaa. Lukeminen kehittyy sujuvaksi vain lukemalla, emmekä voi olettaa, että heikolla lukutaidolla voisi menestyä ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Suomalaiset haluavat lisää eri alojen huipputaajia, mutta tulevaisuudessa suomalaisten este voi olla heikohko lukutaito, koska panostuksemme kohdistuvat lähinnä vieraisiin kieliin, matematiikkaan ja tietotekniikkaan. Äidinkieli on kuitenkin tärkeä itseilmaisun keino, ja jos emme jaksakaan lukea kaunokirjallisuutta äidinkielellämme, kuinka voisimme lukea kirjoja meille vieraammilla kielillä? Toivotan siis antoisia lukuhetkiä kaikille nykyisille ja tuleville lukiolaisille!

Madrock-muisteloita

Nightclub Tähdien lava täyttyi perinteisesti Madetojan lahjakkuuksista Madrockin merkeissä 26.2.2015.

Lotta Närhi

Ylhäällä vasemmalla ykkösluokkalaisista koostuva bändi, vieressä esiintyy linannika ja Suatanan lutkat. Bändi-Samuli fiilistelee illan monipuolista antia keskellä. Alavasemmalla Manu ja Viidakon kunparit tarjoilee raskaamman sarjan meininkejä, oikealla mennään EHP:n tahtiin.

Skröbälä Sexet -jazzkoonpanon virtuoosit pistelevät parastaan hurmioituneelle yleisölle.

Ylhäällä vasemmalla lavan on vallannut Extreme Sexdream. Vieressä riehuu ilmeisen urheilullinen KVG. Keskellä tunnelmoidaan abipotpuria ja alhaalla rokkaa aina yhtä sykehdyttävä OPKH Bigband.

Madetojalta muusikoksi

Oona Tuominen

Kaikki madetojalaiset harrastavat musiikkia, ja jotkut meistä haluavat jopa tehdä musiikista itselleen ammatin. Millaista on opiskella kokopäiväisesti musiikkia, ja miltä työllisyystilanne näyttää eri musiikin aloilla? Leevi haastatteli kolmea entistä madetojalaista heidän opinnoistaan.

Terhi Lassila valmistui Madetojalta vuonna 2010 ja opiskelee musiikkipedagogiikkaa Helsingissä ammattikorkeakoulu Metropolissa sekä tekee solistisia opintoja Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa pääaineenaan klassinen kontrabasso. Hän kertoo haaveilleensa musiikin opiskelusta jo lukiossa: ”Madetoja vaikutti hyvin paljon musiikillisen minäni kehittymiseen, kun pääsi vihdoinkin samanhenkisten ihmisten joukkoon ja alkoi ymmärtää, mitä oikeasti haluaisi ja voisi tehdä joka päivä, jos vain tekisi tarpeeksi töitä sen eteen.”

Metropolista valmistutaan soitonopettajaksi, kun taas Sibelius-Akatemiasta saadaan musiikillisia valmiuksia muusikon uraa varten. Lassila kertoo opiskelun olevan vaihtelevaa kummassakin oppilaitoksessa, mutta varsinaista vaihtelua arkeensa hän sai kuluneen talven aikana hänen ollessaan Oulu Sinfonian riveissä. Hän kertoo harjoittelevansa noin neljä tuntia päivässä: ”Peruspäivä Sibelius-Akatemialla koostuu omasta treenistä ja mahdollisesti luenosta, joka voi olla muutaman tunnin mittainen. Viikkoon kuuluu myös soittotunti, säestystä, orkesterisoittoa sekä mahdollisesti kamarimusiikkia.” Metropolialla opintoihin kuuluu myös pedagogiikkaa, opetusharjoittelua sekä madetojalaisillekin tuttuja musiikin historiaa, teoriaa

ja solfaa. ”Viikkojen kulku riippuu paljon erilaisista harjoituksista ja projekteista”, Lassila täsmentää.

Musiikin alalla parhaat soittajat pärjäävät, eikä tutkinnoilla ja papereilla ole niin suurta merkitystä. Lassilan mukaan tutkinnosta voi kuitenkin saada turvaa, jos esimerkiksi keho ei enää kestä soittamista, mikä lieneekin muusikoiden keskuudessa melko yleistä. Lassila painottaa, että klassisen musiikin ala on haastava ja kilpailu on kova: ”Muusikoksi kannattaa lähteä opiskelemaan, jos sitä haluaa niin paljon, että uskaltaa antautua hommalle täysin.”

Ura kevyen musiikin parissa

Ammattimuusikoksi opiskellaan myös konservatorioilla eri puolella Suomea, kuten sähköbasisti **Heikki Saarenkunnas**. Hän kirjoitti Madetojalta ylioppilaaksi viime keväänä ja päättää nyt ensimmäistä lukuvuottaan Helsingin Pop&Jazz-konservatoriossa. Madetojalta mennään usein viereiseen taloon konservatoriolle, mutta Saarenkunnas teki toisin. ”Helsingin konservatorion valitsin parhaiden verkostoitumis- ja työllistymismahdollisuuksien sekä sijainnin vuoksi”, hän kertoo.

Lassilan tapaan Saarenkunnaankin päiviin kuuluu paljon itsenäistä harjoittelua. Oppiaineiden kirjo on kuitenkin hieman erilainen kuin klassisen musiikin opinnoissa. ”Tyypillisiä oppiaineita konservatoriolla ovat muun muassa musiikin teoria, transkriptio, musiikkiteknologia sekä erilaiset bändi- ja soitinopetuksen tunnit”, Saarenkunnas selventää. ”Koulutyön lisäksi päiviin kuuluu koulun kurssien ulkopuolisten keikkojen ja produktioiden materiaalin harjoittelu ja treenien järjestäminen.” Hänen mukaansa työpäivät ovatkin pitkiä ja tekemistä riittää.

Monet Konservatorioilta valmistuneet muusikot työskentelevät freelancerina. Saarenkuntaan mukaan glamourista ja miljoonista on turha haaveilla, ja ammatin hienous piilee työn mukavuudessa ja palkitsevuudessa. ” Monet hakeutuvat myös jatkokoulutuksen kautta esimerkiksi soitonopettajiksi”, hän lisää.

Saarenkunnas kertoo Madetojalla olleen suuri vaikutus hänen päätökseensä opiskella musiikkia: ”Ilman Madetojalla opiskelua olisin tuskin edes ajatellut ryhtyväni muusikoksi, sillä koulun bändikurssien myötä keksin haluavani tehdä tätä työkseni.” Hän kertoo soittaneensa monissa koulun yhtyeissä, muun muassa big bandissa ja salsabändissä. ”Siitä ollut paljon hyötyä jo silkan soittokokemuksen kertymisen myötä.” Saarenkunnas kuitenkin muistuttaa, ettei kevyen musiikin ammattilaiseksi tulla vain soittamalla, vaan musiikin teoriasta ja musiikin historiasta on ollut valtava apu jo opintovaiheessa.

Musiikkitieteilijöistä on moneksi

Vaikkei sitä heti tulisi ajatelleeksi, musiikin alalla työskentelee valtava määrä ihmisiä muissakin kuin itse muusikon tehtävissä. Lehtien toimituksissa, orkesterien taustajoukoissa, kulttuuriministeriössä, Kansallisoopperassa, teattereissa, levy-yhtiöissä ja eri festivaaleilla työskentelee paljon esimerkiksi musiikkitieteilijöitä.

Salla Viitanen opiskelee samanaikaisesti kahta tutkintoa: musiikkitiedettä ja oikeustiedettä Helsingin yliopistossa. Hänellä on myös kokemusta soittamisesta, sillä hänellä on taskussaan konservatoriosta saadut viulistin paperit.

Musiikkitiede ei välttämättä kuulosta tutulta, kuten se ei kuulostanut hänellekään vielä lukioaikoina. Viitanen kuitenkin päätyi opiskelemaan sitä, eikä hän omien sanojensa mukaan olekaan musiikkitieteen ainoa opiskelija Madetojalta. ”Musiikkitiedettä kannattaa lähteä opiskelemaan, jos on innostunut musiikin eri ilmiöistä”, hän rohkaisee.

Musiikkitiedettä opiskellaan humanistisessa tiedekunnassa, ja Viitanen kuvailee sen olevan musiikin tutkimista tieteellisin metodein. ”Siihen kuuluu esimerkiksi musiikin teoriaa ja historiaa, etnomusikologiaa sekä erilaisten musiikkikulttuurien tutkimista”, hän täsmentää. Lisäksi ohjelmaan kuuluu opintoja muista oppiaineista, Viitasen tapauksessa viestinnästä ja sosiologiasta. ”Ainevalikoimaa on aina matematiikasta uskontotieteeseen tai teoreettiseen filosofiaan.”

Humanistisen tiedekunnan tapaan opiskelu on suurimmaksi osaksi vapaamuotoista. Omat aikataulut laaditaan itse ja itsenäistä opiskelua – kirjoittamista ja lukemista – on paljon. ”Tällainen opiskelu vaatii hyvää elämänhallintaa ja oma-aloitteisuutta”, Viitanen kertoo. ”Jos tuntuu, ettei itsekuria eikä päämääriä ole, on humanistisessa opiskelu aika vaikeaa.”

Viitasen mukaan musiikkitieteen opinnoista saa erittäin laajan ja yleissivistävän koulutuksen ja hän kehuu opiskelijoita avarakatseisiksi. Työllistyminen voi silti olla vaikeaa, jos opiskeluaikana ei ole edennyt valitsemaansa suuntaan. Musiikkitieteen opiskelijan on tärkeää valita päämääränsä mukaiset kurssit ja olla alansa kesätöissä: tietä työelämään on hyvä aurata jo opiskeluaikoina. ”Humanistit, joilla on selkeä päämäärä ja tahdonvoimaa, työllistyvät pääaineesta riippumatta hyvin kaikille aloille”, Viitanen vakuuttaa.

Medialukutaito

Valtteri Moilanen

Olet varmaan kuullut aiheesta puhuttavan jo kyllästymiseen asti. ”(Kriittinen) medialukutaito on nykymaailmassa tärkeintä mitä nuorelle voi opettaa” jne. Mutta mistä puhumme, kun puhumme medialukutaidosta?

Medialukutaito määritellään enemmän tai vähemmän taidoksi ymmärtää mediaa, sen tavoitteet, lähteet ja tyyli, taidoksi kommunikoida monissa eri muodoissa sekä taidoksi tuottaa ymmärrettävää ja tehtävänsä ajavaa tekstiä. Teksti ei ole pelkkää kirjoitettua tekstiä, vaan tässä sillä käsitetään kaikki liikennevaloista hardcore-punkiin eli kaikkeen, mikä välittää tietoa. Toisin sanoen medialukutaitoa vaaditaan käytännössä kaiken ymmärtämiseen. Miksi sitten puhua aiheesta, kun se kerta on jo loppuun kulutettu? Siksipä juuri! Medialukutaidolle on käynyt kuten sanalle, jota pyöritellään suussa liian pitkään. Se on menettänyt merkityksensä.

Ymmärtääkseen mediaa on ymmärrettävä sen tarkoitus. Eri medioihin on asennoiduttava eri tavoin. On eri asia, puhutaanko tiedotteesta vai journalismista, propagandasta vai mainoksesta. Osa pyrkii miellyttämään, osa informoimaan, osa hauskuttamaan. Yksi väärin ymmärretyimmistä väylistä on journalismi. Tämäkin teksti, kuten koko Leevi, edustaa journalismia – jos se on jollekulle jäänyt epäselväksi. Sen ei ole tarkoitus kertoa faktoja, opettaa etiikkaa, sitomaan kengännauhoja saati mitään muutakaan. Viho viimeisenä meidän tavoitteemme on miellyttää. Kun journalismia aletaan luoda miellyttämään lukijoita tai ajamaan julkaisualustansa aatteita, siirrytään nopeasti propagandan maailmaan. Journalismi ei pyri kertomaan sitä, mitä lukija haluaa kuulla. Journalismi kertoo sen, mitä lukija ei tahtoisi tai muuten tulisi ajatelleeksi. Se herättää ajatuksia.

Viime aikoina ajatuksia herättänyt uskontokeskustelu on koetellut eri medioita. Vielä reilu vuosi sitten **Jari Tervo** uskaltautui heittämään Raamatun lattialle lauantai-iltana kansallisella televisiokanavalla. Letkautus synnytti pienimuotoisen skandaalin Suomessa. Vuotta myöhemmin, kun mahdollisuus uusiutui, tällä kertaa Koraani kourassa, Tervo kieltäytyi. Tammikuisen Charlie Hebdo -hyökkäyksen valossa oli ymmärrettävää, ettei Tervo, yksityisenä henkilönä, uskaltanut heittää Koraania lattialle. Teko olisi varmasti ollut yritys herättää keskustelua, mutta journalistina ja kirjailijana Jari Tervo tietää, kuinka tulehtunut ilmapiiri maailmalla on, kun uskonnoista puhutaan. Hän harjoitti siis tietoista itsesensuuria.

Mikä taas tulee itse Charlie Hebdo lehteen, itsesensuuri ei ole ollut edes vaihtoehto. Kaksi viikkoa iskun jälkeen julkaistu lehti ei pyytele mitään anteeksi eikä välttele uskonnollisia vitsejä. Miksi näin? Kukaan tuskin olisi kyseenalaistanut lehden uskottavuutta, vaikka lehden toimittajat olisivat vetäytyneet uskonnollisista viittauksista iskujen jälkeen, jossa useita heistä kuoli. Mutta se olisi mahdollisesti kertonut jotain lehden aikaisemmista julkaisuista. Se olisi kuin lehden toimittajat olisivat myöntäneet – tarkoituksella tai ei – loukanneensa jotain uskontokuntaa, kun lehden pointti taas on herättää keskustelua. Provosoiva huumori on varmasti omiaan suututtamaan väkijoukkoja, mutta se ei ole lehden tehtävä. Lehti taistelee sananvapauden puolesta. Siksi se kieltäytyi sensuroimasta itseään.

Charlie Hebdon sanomasta voi olla monta mieltä, mutta se puolustaa journalismille elintärkeitä arvoja: sananvapautta ja puolueettomuutta. Puhtaasti journalististen julkaisujen on pyrittävä ylläpitämään näitä arvoja. Jotta kyseiset arvot toteutuisivat, julkaisujen on oltava myös avoimia. Jos omia päämääriään salaa, julkaisun päämääräksi tulee jokin muu kuin journalistinen puhtaus. Avoimuuden nimissä voin kertoa, että myös Leevi on sortunut itsesensuuriin. Juuri puhtaaksikirjoittamissani haikuissa (kiitos kaikille runoilijoille!) oli joitain, joita emme julkaisualustamme vuoksi voi julkaista, esimerkiksi haiku, jossa aiheena on uskonto. Koska olemme koulun lehti, emme siis voi koskaan olla täysin journalistisesti vapaita, mutta tavoittemme on pyrkiä siihen aina kun mahdollista.

Miten medialukutaito sitten liittyy tähän kaikkeen? Jotta journalistit voisivat tehdä työtään, on myös tärkeää, että lukijat ymmärtävät journalismin tavoitteet. On helppo vetää herneet nenään, jos omat arvot kyseenalaistetaan, mutta millaisessa maailmassa me eläisimmekään, jos kaikki mitä lukisimme miellyttäisi meitä? Kriittinen journalismi käsittelee aiheita, joita muut mediat eivät pysty. Me emme kirjoita miellyttääksemme vaan herättääksemme ajatuksia. Niin kauan kuin lukijakuntammekin ymmärtää tämän, olemme vapaita tekemään journalistisesti eheää lehteä.

Silmä silmästä sokeuttaa koko maailman

Ilkka Pokkinen

Täytän toukokuussa 18 vuotta. Vapauksieni lisäksi minua odottaa myös suuri velvollisuus, asepalvelus. Oi tuota sanaa. Kuinka ylviäitä ajatuksia se tuokaan mieleen. Koti, uskonto, isänmaa ja sitä rataa. "Armeijassa tehdään miehiä." Niinhän se menee. Tai riippuu miten määrittelemme miehen.

Vuosikymmeniä sivistyneet valtiot ovat taistelleet saavuttaakseen stabiilin rauhan maailmaan onnistumatta. Taivasta tummentavat sisällissodat, huumesodat, uskonnolliset sodat, terrorismin vastaiset sodat... Lista on pitkä. Suurin osa sodista käydään Afrikassa ja Lähi-idässä – lähinnä rahan tai vallan vuoksi. Meitä suomalaisia lähinnä koskettavat terrorismin pelko ja Ukrainan kriisin kaltaiset konfliktit. Charlie Hedbo oli syvä viilto Euroopan lintukotoon. Viha on vahva monen mielessä, mutta kohde on epäselvä. Mielestäni on naurettavaa syyttää "niitä räppäitä" asiasta. Suurin osa islamin uskon tunnustavista ei

halua satuttaa yhtikäs ketään. Pidetään myös mielessä, että yksi maailman vanhimmista käynnissä olevista sodista, Israelin ja Palestiinan kriisi, on juuri rätittömien aiheuttama.

Mutta eihän minun pitänyt sodista kirjoittaa vaan asepalveluksesta. En halua mennä armeijaan. En halua opetella ampumaan kiväärillä tai heittämään käsikranaatteja. En halua oppia tappamaan. Mielestäni ei kenenkään pitäisi haluta. Toisten mielestä olen taas isänmaan petturi, sivarihintti. Siviilipalvelus on monen korvaan edelleenkin kirosana. Monen ihmisen, joka inhoaa myös tummaihoisia, maahanmuuttajia ja homoja. Yleistän ehkä liiaksi, mutten usko olevani täysin väärässäkään. Asioihin voi vaikuttaa ilman väkivaltaa. **Mahatma Gandhi** todisti sen jo 1940-luvulla.

Asevelvollisuudessa on myös ongelma, joka ei liity ihanteisiin mitenkään. Vuonna 2009 puolustusvoimien budjetti oli 2,9 miljardia euroa. Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen leivissä olevan dosentti Juha Honkatukian mukaan puolustusvoimista luopuminen aiheuttaisi 4,8 miljardia euroa kokonaisyvinvointivaikutuksina. Jokainen voi miettiä, mitä muuta sillä rahalla voisi tehdä. Ihminen tarvitsee ruokaa, ei aseita.

Lisätään vielä soppaan kysymys tasa-arvosta. Miksei hameväen tarvitse lähteä Sodankylän korpimaille opettelemaan maassa ryömimistä ja korsun kaivamista? Ehkä puolustusvoimat määrittävät naiset edelleenkin vain kodin huoltajiksi ja jälkikasvun luojiksi.

En väitä, että Suomen pitäisi lakkauttaa kokonaan aseellinen puolustautuminen ulkomaailmaa vastaan. Mutta nykyinen käytäntö on suurimmaksi osaksi ihmisten rahan ja ajan tuhlausta. Yksikään veteraani ei käänny haudassaan sen vuoksi, että rajojamme puolustaisivat esimerkiksi Pohjoismaiden yhteisen sotilasliiton joukot. Lisäksi harva valtio enää nykypäivänä on täysin omavarainen. Globalisaatio pakottaa maat toimimaan yhteistyössä toistensa kanssa.

Voisimmepä kaikki vain ottaa toisiamme käsistämme kiinni ja rakastaa lähimmäisiämme. Ja kieriä ruohon ja kukkien seassa siinä samalla. Surullista kylläkin, maailma ei toimi niin. Ainakaan vielä. Mutta meissä nuorissahan on tulevaisuus. Eikö siis meidän tehtävämme ole näyttää suunta tulevaisuudelle ja tuoda jotain hyvää tähän maailmaan?

Mies, jonka pitäisi alkaa käydä uimassa

Lotta Närhi

7.5.2015 Kahdeksan ääntä -kirjailijakiertue toi 25-vuotiaan Miki Liukkosen takaisin entiseen opinahjoonsa.

Karjasillan koulun salin lavalla istuu runollisen ja hieman hontelon oloinen nuori mies – täysi vastakohta vieressä istuvan **Mervi Heikkilän** kirjastotätimäisen selkeälle ja loogiselle olemukselle. Sisätiloissakin miehen hiusten seasta pilkottavat pyöreät aurinkolasit, vaatteet ovat tummat ja yksinkertaiset. Aika ajoin hän nousee ylös, hakee vettä, hakee kirjan, istuu takaisin. Vaatimattoman käytöksen takaa paistaa anteeksipyytelemätön itsetietoisuus.

Miki Liukkonen on oululainen kirjailija ja muusikko. Hän valmistui Madetojan musiikkilukiosta vuonna 2009. Lukion aikana Liukkonen kertoo tehneensä kaikkea muuta kuin opiskelleensa: hän kirjoitti kaksi ensimmäistä runokokoelmaansa, piirsi sarjakuvia ja kirjoitti kappaleita bändilleen. "Taisin selvitä koulusta juuri Madetojan vapaamielisen ilmapiirin ansiosta – jos olisin käynyt jonkun toisen lukion, olisin siellä varmaan vieläkin."

Liukkonen aloitti kirjoittamisen lukion ensimmäisellä luokalla 17-vuotiaana käytyään ensin kymppiluokan. Kuvataiteista ja musiikista aina pitäneelle pojalle kirjallisuus oli luonnollinen jatkumo, jota hän päätti kokeilla. Liukkonen kirjoitti antaumuksella pari vuotta, päätti sitten kokeilumielessä lähettää runonsa J. H. Erkon arvostettuun runokilpailuun vuonna 2009 ja voitti sen.

Ensimmäinen runoteos *Valkoisia runoja* syntyi Astan lyhyen matematiikan tunneilla. Liukkonen halusi tarttua aiheisiin, joista ei tiennyt yhtään mitään, ja ympäristön vaikutuksesta runokokoelmassa esitelläänkin matemaattis-esteettinen runous. "Jos jostakin ei ymmärrä mitään, teksti syntyy jo siinä vaiheessa, kun yrittää väkisin kulkea sitä asiaa kohti. Minulta

puuttui tietynlainen matemaattinen ajattelu, joten jouduin käyttämään omituisia sivupolkuja. Tein sellaisia havaintoja, että miten vaikka ympyrä käyttäytyy", hän selittää. Teoksesta tuli lopulta kiehtova kokonaisuus, jossa on erilaisia geometrisia kuvioita, luonnehdintoja, selityksiä ja kaavoja. Liukkosen kirjoitti runon jopa eräästä prahalaisesta kapakasta saamastaan kuitista. "Olin tosi kiinnostunut siitä kuitista. Tämä ensimmäinen runokokoelma on aika hassu ja absurdi."

Tänä keväänä ilmestyi Liukkosen uusi teos, kolmas runokokoelma *Raiwon historia*. Sen kirjoittaminen oli hänen mukaansa outo prosessi, johon kului ainoastaan kaksi viikkoa. "Runojen kirjoittaminen on minulle yleensä helpompaa, nappailen niitä ilmasta. Proosa on vaikeampaa. Kirjoitan kuitenkin niin paljon, että kehityn koko ajan", hän kertoo. Liukkosen runot ovat niin vaivattoman tuntuisia, että kommenttiin on helppo yhtyä. Hän on kuitenkin hyvin kriittinen omaa kirjoittamistaan kohtaan: "Runot voivat vaikuttaa nopeasti kirjoitetulta, mutta saatan hioa yhtäkin lausetta viikkotolkulla." Edellisen romaanin parissa Liukkosen työskenteli kaksi ja puoli vuotta ja kirjoitti sen siinä ajassa uudestaan kahdeksan kertaa alusta loppuun.

Uiminen on vaikeampaa kuin kvanttifysiikka

Vaikka Liukkosen vaikuttaa päällepäin hieman totiselta hahmolta, pinnan alla piilee veikeä hullun taiteilijan ulottuvuus. Tällä hetkellä työn alla oleva romaani käsittelee kvanttifysiikkaa, uimista, liukumäkiä ja romanikulttuuria. Kyseessä on melkoinen tiiliskivi: romaanin kirjoittamiseen on kulunut jo kolme vuotta ja sivuja on koossa 700. "Minusta on inspiroivaa opiskella asioita, joista en tiedä mitään, niin kuin kvanttifysiikkaa. Luen jotakin säieteoriaa, vaikka läpäisin aikoinaan vain yhden kurssin matematiikkaa. Enemmän ongelmia onkin uimisen kanssa – pi-

täisi alkaa käydä uimassa, jotta tietäisin, miltä vesi tuntuu." Aina tilaisuuden tullen Liukkonen innostuu puhumaan häntä kiehtovista aiheista ja päästää ajatuksensa rönsyilemään vapaasti: "Olen tutkinut liukumäkiäkin, katsellut niitä ja tulostanut liukumäkikaavoja, ottanut selvää mitä muovia mäen askelmissa käytetään, miten niitä valmistetaan. Miksi lapset oikeastaan edes laskevat liukumäkiä, mitä järkeä siinä on?"

Tasaisin väliajoin Liukkonen hieraisee silmiänsä ja puhe muuttuu muminaiksi. Lieneekö velto olemus tahaton osa Liukkosta vai tietoinen valinta tietynlaisen taiteilijamaisen kuvan luomiseksi? Jälkimmäinen vaihtoehto sopisi miehessä selvästi kytevään haluun hämmentää ja sohia normeja; hän paljastaa, ettei seuraavalla romaanilla ole lainkaan loppua. "Se loppuu kesken. En usko draaman kaareen, sillä lopun jälkeen tapahtuu aina jotakin lisää. Lopetan kirjoittamisen sitten, kun ei enää huvita. Annan sen vain liukua pois." Kirjan nimeksi tulee loputtomuutta kuvaava ympyrä, jota ei kirjaston tietokannassa voida kuvata sen paremmin nollalla kuin O-kirjaimellakaan. Uutta romaania kirjoittaessaan Liukkonen on halunnut myös päästä irti jatkuvasta itsensä suodattamisesta, ja päätös on poikunut romaaniin jopa 80 päähenkilöä. "Samalla pitää opiskella jotain Einsteinin teoriaa ja muistella keittiön seinälle tekemäni henkilökartan avulla näitä 80 päähenkilöä ja heidän suhteitaan", hän nauraa. Vaikka kustannustoimittaja ei ymmärtänyt romaanin ensimmäisestä puolikkaasta mitään, Liukkonen sai heti sopimuksen ulkomaillekin. "Ei se järjettömyys ole mistään pois", hän huomauttaa.

Ei yhtään lomaa lukion jälkeen

Arjessaan Liukkonen pallottelee kirjallisuuden ja musiikin välillä. Tällä hetkellä uusi romaani vie kaiken ajan: aamulla hän kirjoittaa kahvilassa ja siirtyy sieltä kotiin kirjoittamaan iltaan saakka. "Kirjoitan koko ajan. Kohta täytyy kuitenkin pitää tauko ja keskittyä musiikkiin, koska kesäkuussa nauhoitetaan bändin kanssa kolmas levy valmiiksi." The Scenes -bändi perustettiin jo lukioaikoina, ja kitaraa soittava Liukkonen tekee kappaleet yhdessä laulaja **Konsta**

Miki Liukkosen teokset

- *Valkoisia runoja*, WSOY, 2011 (Helsingin Sanomien parhaan esikoisteoksen palkintoehdokas)
- *Elisabet*, WSOY, 2012
- *Lapset auringon alla*, WSOY, 2013 (Runeberg-palkintoehdokas)
- *Raivon historia*, WSOY, 2015

Koiviston kanssa. Bändin alkupe-
rää Liukkonen kuvailee yl-
tiöprogressiiviseksi: "Mentiin bän-
dikellariin, piirrehtiin taululle eri-
laisia kuvioita sekä värejä ja sanot-
tiin toisillemme, että soita nyt tuo

kolmio tai että basso voisi olla vähän sinisempi tässä." Vaikka meno vaikuttikin välillä kum-
melisketsiltä, ajatuksilla oli vinha perä. Myllytullin yläkoulun kuvataideluokan käyneellä
Liukkosella on taipumus nähdä numeroissa ja äänissä sävyjä: "Sitä sanotaan synestesiaksi.
Musiikilla on siksi mielestäni helpompi välittää tunteita, kirjoittamalla asioista tulee helposti
falskeja."

Liukkosella on kotona eri huoneissa kaksi tietokonetta, joista toisella hän kirjoittaa ja
toisella säveltää musiikkia. Tavallisena työpäivänä hän kulkee näiden kahden huoneen väliä,
syö välillä omenan ja pitäessään taukoa yhdestä asiasta siirtyy toisen tietokoneen ääreen.
Työtahti saattaa olla jopa 15 tuntia päivässä. Liukkonen ei muista pitäneensä yhtään lomaa
lukion jälkeen – siihen ei yksinkertaisesti ole varaa. Rahaa ansaitakseen hän kirjoittaa myös
Kalevaan, Imageen ja Etelä-Suomen Sanomiin. "En ole vielä mikään **Sofi Oksanen** tai **Jari**
Tervo, että eläisin vain tällä. Jos pitäisin kuukauden loman, joutuisin syömään nuudeleita
puoli vuotta. On pakko koko ajan tehdä."

Liukkonen on myös aina ollut ystäväpiirinsä ainut kirjallisuusharrastaja. Harmittelun si-
jaan hän kuitenkin ottaa tilanteestaan kaiken irti: "On kiva tavallaan heikumoida siinä yksinäi-
syydessä. Että kukaan ei ymmärrä ja niin pois päin. Se teinimäinen melankolia oli etenkin lu-
kioaikoina kaikessa naiiviudessaan jotenkin inspiroivaa. Jos olisi ollut liikaa ymmärtäjiä, koko
juttu olisi vähän lässähtänyt."

Lukeminen kehittää – ja vie roskakoreja ja veroja syvemmälle

Liukkosen mukaan kirjoittaminen tai mikä tahansa taiteellinen prosessi vaatii vain vaivannäköä ja itsekuria, eikä hän liiemmin usko niin sanottuun kirjoittajan blokkiin. "Pitää vaan istua alas ja kaivaa tuotos ulos itsestään. Ei saa voitotella, että pää on tyhjä. Ainahan pää on tyhjä!" Nuorille kirjoittajille Liukkosella on antaa yksi neuvo: "Kehotan aina lukemaan paljon, siten kehittyy kirjailijana ja saa vaikutteita. Ei muita neuvoja kannata ottaa liian tosissaan, tekee vain sitä, mikä tuntuu hyvältä, eikä mielistele muita."

Lukemista Liukkonen onkin harrastanut lapsesta saakka, ja lyhyen yläkouluajan kestäneen vieraantumisen jälkeen harrastus jatkui lukiossa. Eräänä päivänä hän yksinkertaisesti päätti sivistyä ja lainasi kirjastosta kaikki klassikot: Dostojevskit, Kafkat, Leinot ja Saarikosket. "Luin niitä ihan maanisesti koko ajan. Ei kukaan sanonut minulle, että sivistypäs nyt, joku vain naksahi päässä." Liukkonen lukee edelleen jopa sata kirjaa vuodessa. Hänen mielestään maailma on muuten oikeastaan aika tylsä paikka: täynnä autoja, roskakoreja, veroja, likaisia huoneita, Kelaa ja sen sellaista. "On kiva sukeltaa välillä pois lukemalla. Kuulostaa siltä, että pitäisi koko ajan olla jossain sfääreissä lähellä avohoitoa, mutta eihän kirjallisuus tai musiikin kuuntelu välttämättä ole mitään pakenemista. Niiden avulla vain pääsee ehkä näkemään sinne Kelan taakse ja alkaa ymmärtää maailmaa vähän syvemmin."

Ei näissä jutuissa oo mitään syvempää – vai onko?

Ajatuksia laulujen sanoitusten tulkitsemisesta

Vili Järvinen

Monille ihmisille musiikissa tärkeintä on hyvä sanoitus. Kappale, jossa on mielenkiintoinen teksti, laittaa miettimään ja voi tarjota uudenlaisen näkökulman johonkin asiaan, oli se sitten ihmissuhdeasia tai vaikkapa yhteiskunnallinen ongelma. Suomessa tehdään paljon laadukasta lyriikkaa: monet laulaja-lauluntekijät, kuten **Ismo Alanko** ja **Jarkko Martikainen**, käsittelevät painaviakin asioita teksteissään, välillä suuremmin ja välillä rivien välistä, välillä vakavammin ja välillä kevyemmin. He ovat saaneet syystäkin paljon kiitosta sanoituksistaan. Kuitenkin muun muassa näille herroille ja muutamille muille on syntynyt eräänlainen älykköleima, joka antaa olettaa, että heidän tekstinsä ovat järjestään hyviä ja sisältävät aina asiaa poiketen näin sisällöttömämmästä bilemusiikista. Tuleeko sitten ketään tuon ryhmän ulkopuolista artistia tai bändiä – sellaista, jonka tekstejä ei jatkuvasti ylistetä – ottaa tosissaan?

Tätä tulin ajatelleeksi kuunnellessani hiljattain Sleepy Sleepers -yhtyeen kappaletta *Syölanttuva*. Olin vuosikausia pitänyt kappaleesta paljon, mutta vain sen huumoriarvon vuoksi, eikä minulla ollut aiemmin tullut mieleenikään alkaa pohtia sitä sen syvemmin. Koko kappaletan vaikuttaa täysin vitsillä tehdyiltä: pelkkää räkäistä rock'n'rollin ränkytystä ja koomista elintarvikkeiden, joita tekstin puhuja ei ole syönyt, jotka ovat hänen herkkuaan tai jotka ovat

hänen mukaansa ”Amerikan herkkuva”, luettelemista räähkyen. Välillä kehoitetaan syömään lanttua, sillä se on ”namiva, namiva”. Kuitenkin kun pysähdyin miettimään, mistä kappaleessa saattaisi oikeasti olla kyse, se olikin ilmiselvää: *Syö lanttua* on erittäin osuva globalisaation kuvaus!

Vaikka yhtye tunnettaisiinkin lähinnä humoristisesta musiikista, miksei seassa voisi olla asiaakin? Sleepy Sleepershän on perustettu 1970-luvun lopulla punk-aikana, jolloin musiikissa vasta otettiin kantaa. Tämän oivalluksen, että jopa kyseisen orkesterin kappaleista voi löytää järkeä, jälkeen päätin kuunnella seuraavaksi **Kari Peitsamon** *Jatsin syvin olemus* -albumin ajatuksella ja katsoa, olisiko hänen naivististen riimiensä rivien välissä jotain painavampaa. Tämäkin tuotti hieman tulosta: *Tuhatkaunun tapaus* oli traagisempi selkäänpuukotus ja takinkääntötarina kuin olin muistellutkaan.

Kuitenkin Peitsamon kappaleita kuunnellessa selväksi tuli enemmänkin se, ettei analysointi aina ole tarpeen. Ollakseen hyvä sanoitus ei vaadi välttämättä mitään syvempää – se voi olla erittäin toimiva hyvin kevyenäkin. ”Oikeat asiat”, kuten kannanotot ja ihmissuhdekuvaukset, eivät ole ainoita ajatuksia, joita sanoituksella voidaan haluta välittää: eräässä dokumentissa **J. Karjalainen** kertoi luovansa sanoituksillaan suurimmaksi osaksi vain tunnelmaa kappaleisiinsa. Samaisessa dokumentissa Karjalainen ihmettelikin sitä, kuinka ihmiset ovat tulleet kertomaan hänelle, mitä *Villejä lupiineja* -kappaleen lupiinit heille symboloivat, kun hänelle itselleen ne olivat pelkästään ne kukat, joita oikeastikin kasvoi sen tien varrella, jota Karjalainen siihen aikaan oli usein kulkenut. Silti niistä oli tullut vertauskuva jollekin, vaikka edes Karjalainen itse ei tiedä mille.

Vaikka pidänkin myös suoraviivaisemmistakin sanoituksista, joissa asiat tehdään selviksi selkeästi, kuten punkissa ja perinteisemmässä räpissä, on äärimmäisen kiehtovaa, että on mahdollista tehdä myös lyriikkaa, joka onnistuu koskettamaan suurta määrää ihmisiä merkiten kaikille jotain eriä. Tuomas Henrikin Jeesuksen Kristuksen Bändin *Vade Retro Sa-*

tanus I -levy käynee esimerkiksi tästä: albumin mielikuvitukselliset sanoitukset lennokkaine mielikuvineen innostavat varmasti joitain analysoimaan niitä puhki, mutta itselleni ne ovat auenneet vain nerokkaana maailman ärsyttävimpien tunteiden, eli pettymyksen ja epätietoisuuden, kuvauksena, jonka nonsenseä ei pidäkään purkaa sana kerrallaan. Johonkin tällaiseen taitaa **Tuomas Henrikki** itsekkin viitata, kun hän *Simpukka*-kappaleessa laulaa: "Ei näissä jutuissa oo mitään syvempää."

Ylitulkinta ja liian vähäinen tulkinta taitavatkin johtua pitkälti siitä, jos artisti tai bändi on kategorisoitu liian vankasti jo valmiiksi. Ismo Alangolla taisi olla jo orastava älykköleima, kun Hassisen Koneen viimeinen albumi *Harsoinen teräs* julkaistiin vuonna 1982: Alanko selitti eräässä haastattelussa ärsyyntyneen oloisena, että ihmiset ovat valittaneet levyn nimikappaleen olevan hirveän synkkä, vaikka tekstin on tarkoitus olla huumoria. Liialliset kategorisoinnit välttääkseen parasta onkin, jos keksii oman tapansa koota kaikki halutut elementit juuri sopivaan tasapainoon: Suomen ehkä parhaan sanoittajan **Tuomari Nurmion** lisäksi tässä mielestäni parhaiten ovat onnistuneet muun muassa räppärit **Jodarok** ja **Asa**, joiden riimeissä yhdistyvät pettämättömästi lennokka kerronta, kannanotot ja huumori.

Taitavat sanoittajat haluavat kaikki varmasti tehdä monenlaisia tekstejä, joten liika kategorisointi on turhaa. Lopulta jokainen kuulija kokee kappaleen kuitenkin omalla tavallaan, kuten *Villejä lupiineja* -kappaleen tapauksessa on käynyt. Ja saa kokeakin, sillä mikä onkaan sen hedelmällisempää?

Näin ollen, olisiko ylitulkintaa ottaa seuraavaksi lähempään tarkasteluun lisää Sleepy Sleepersin kappaleita, vaikkapa *Tarzan* tai *Kuka mitä hän?*

Andy-murmelin seikkailut

Osa 2: "Mandyn salaisuus"

Andyn naapuri oli käyttäytynyt omituisesti viime aikoina. Yleensä niin iloinen ja kättelevä Mandy-maorava oli muuttunut hajamieliseksi ja harmaaksi päälaeltaan. Hänestä oli tullut hullu. Toissa päivänä Andy huikkasi pensasaidan yli Mandylle, kuinka kauniilta tämä näytti uudessa mekossaan. Mandy tyytyi tuhahtamaan ja päästämään ilmoille happaman pierun. Kasvoillaan hänellä oli kuitenkin salaperäinen hymy, lähes huomaamaton. Leenan (Andyn vaimon) kasvoilla ollut ilme ei ollut minkäänperäinen hymy, kun tämä riensi antamaan piiskaa miehelleen toisille naisille lirkuttelusta. Andy yritti pikaisesti korjata asian kehumalla Leenan lihavaa paitaa, mutta se olikin Leenan maha. Andyn herättyä koomasta viikko oli jo vaihtunut.

Tulevina viikkoina Mandyn kotona alkoi käydä yhä hämäävämpää sakkia. Lepakoita, jäniksiä, sammakoita yms. Andya ja Leenaa pelotti. Heitä pelotti tietämättömyys sekä tahaton sekaantuminen johonkin rikolliseen. Eräänä iltana Andy päätti ottaa asioista selkoa, joten hän laittoi rohkeusbokserinsa päähän ja kaivoi esiin entiset salapoliisitamineensa. "Näytät niin komealta rakas..." Leena kuiskasi hellästi, suukotti Andya otsalle rohkeusboksereihin ja nyrpisti nenäänsä. Andy otti Leenan tärisevät kädet omiinsa ja sanoi ymmärtäväisenä: "Olen varovainen" ja juoksi ulos. Kompastuttuaan haravaan

Andy saapui pensasaidalle. Hän kurkkasi varovasti aidan yli mutta ei nähnyt Mandyn pihalla ketään. Andy hyppäsi aidan yli, hiipi Mandyn talon taakse ja vilkaisi ikkunasta sisään. Ei mitään, ei ketään. Takaovi oli lukossa. Andy kavoitaskustaan vanhan dynamiittipötkönsä ja räjäytti oven. Talossa oli pimeää ja hiljaista. Olohuone oli täynnä tyhjiä pizzalaatikoita sekä voileipiä. Pöydällä jääneessä televisiossa mainostettiin paistinpannua, joka osaa itse avata tomaattipurkin ja pilkkoa sipulin. Kirjahylly oli täynnä pölyisiä kirjoja, joista Andy ei ollut ikinä kuullutkaan. Matto näytti surulliselta, sillä siinä oli reikiä. Andy hiipi yläkertaan narisevia portaita pitkin. Hän melkein pillahti itkuun, sillä jokainen narina muistutti häntä suloisesta Leenasta, joka odotti häntä lämpimässä sängyssä raikkaana kuin kukkanen. Yläkerrassa oli neljä huonetta, joista ensimmäinen paljastui vaatekomeroksi. Toinen oli Andyn hyväksi onneksi miesten WC. Lähestyessään kolmatta huonetta Andy alkoi kuulla hiljaista tuhinaa, kuin kuorsausta. Hän raotti huoneen ovea ja näki Mandyn nukkumassa sängyssään rauhallisena kainalossaan pehmökäpy nimeltä Sanna. Andy jätti heidät omaan arvoonsa ja eteni seuraavaan huoneeseen. Tämä huone oli täynnä karttoja sekä ilkeitä suunnitelmia. "BINGO!" Andy huusi ja rupesi tonkien penkomaan. Pian kävi selväksi, että kaikki olikin vain osa yhtä suurta juonta. Vartijoiden aikataulut, pohjapiirustukset, valokuvat Andyn äitistä, savukranaatit ja kirjekuori, jossa luki AIVAN MAHTAVA SUUNNITELMA.... Mandy aikoi ryöstää Murmelikaupan!!! "Voi Andy... miksi sinun

piti sekaantua tähän", kuului samettinen ääni Andyn takaa. Andy kääntyi dramaattisesti ympäri ja näki Mandy-maaoravan kädessään pesäpallomaila.

(Kuvan murmeli ei liity tapaukseen.)

"Mandy... miksi?" Andy kysyi värisevällä äänellään. "Tarvitsen rahaa", Mandy totesi tyynesti. "Olen kyllästynyt vanhoihin sukkiin ja nariseviin portaisiin. En aio viettää eläkepäiviäni köyhyydessä ja yksin. Murmelikaupan rahoilla saan viereeni monia komeita, nuoria murmeliuroksia sekä upean asunnon!". Tohkeissaan Mandy ei huomannut, että Andy yritti hypätä ikkunasta ulos. Valitettavasti viime aikoina kertyneet liikakilot estivät Andyn paon, mutta lämmittivät kuitenkin hyvin ikkunasta tulevaa viimaa vastaan. Mandy sitoi Andyn kädet yhteen köydellä ja kiskoi hänet sisälle. "Ja sinä et muuten kerro kenellekään senkin pikku paska. Pääset viettämään loppuelämäsi kellarissani herra kynttilän kanssa. HAHAHAHAHHAHHA!" Andy pyöräytti pyllyyään ja huokaisi.

Leena oli huolestunut. Andy oli ollut poissa jo puoli tuntia. Olivatko naapurin gangsterit napanneet hänet ja nyt kiduttivat häntä jossain pimeässä huoneessa? Tai ehkä Andy nyt juoksi henkensä edestä viimeisillä voimillaan? Ei, hänellä täytyi olla toinen nainen. Kiukku levisi Leenan poskille ja hän päätti lähteä tarkistamaan tilanteen. Hän hyppäsi Mandyn pensasaidan yli ja kipitti takaovelle. Huomattuaan räjäytetyn oven Leena piirsi itselleen

kohonneet kulmakarvat. "Vieläkö sillä on niitä dynamiitteja..." Leena tuhisi. Yläkerrasta kuului pahansuopaa naurua, joka kaikui ilkeästi talossa. Leena paikansi äänen nopeasti ja hiipi ylös. Nauru loppui. Leena näki Mandyn seinän peilistä odottamassa häntä pesäpallomaila valmiina. Mandy näki myös Leenan ja he mulkoilivat hetken toisiaan. Leena päätti kuitenkin esittää, ettei ollut huomannut mitään ja käveli huoneeseen. Maila viuhahti komeassa kaaressa Leenan otsalohkoon, mutta Leena oli kovapäinen nainen ja otti iskun miehekkäästi vastaan. Vastalahjaksi Mandy sai hurjan läpsyn poskelleen ja alkoi itkemään miehekkäästi. Leena heitti hänet ikkunasta ulos ja meni vapauttamaan Andyn. He harrastivat hetken murmelipainia ja juoksivat sitten alas ja ulos. Mandy oli kadonnut. Siinä samassa kuului korviahuumaava mörähdys, jonka jälkeen Mandy ajoi esiin suurella monsteriautollaan. Hän ajoi suoraan Andya ja Leenaa päin, jotka täpärästi väistivät osuman. Andy äkkäsi moottoripyörän pensasaidan vieressä ja katsoi Leenaa. Leena nyökkäsi ja teki mahtavan harhautusliikkeen Mandyn edessä eli pieraisi. Mandy kiinnitti kaiken huomionsa Leenaan ja yritti ajaa tämän yli kykyjensä mukaan. Andy koetti käynnistää pyörän, mutta tankissa ei ollut bensaa. Hän lähti pikaisesti hakemaan omasta autotallistaan polttoainetta. Sillä välin Leena hieppui ja kieppui, teki kärrynpyöriä ja kuperkeikkoja sekä tanssi. Monsteriauto liippasi aina vain lähempää. Andy oli tankannut pyörän ja alkoi vaihtamaan kesärenkaita. Leenaa alkoi hermostuttaa, hän ei jaksaisi enää kauaa. Hän päätti vaihtaa taktiikkaa ja pysyikin yllättäen paikallaan. Monsteriauto törmäsi häneen ja Leena lensi komeassa kaaressa talon seinään. Onneksi Andy oli saanut pyörän käyntiin ja poimi hänet maasta juuri ennen viimeistä iskua. Andy ajoi tielle ja kiihdytti yön pimeyteen. Mandy seurasi.

(Kuvassa Mandyn monsteriauto)

Poliisiasema oli kaukana. Moottoripyörä kiihtyi nopeasti, mutta pitkällä aikavälillä Mandyn monsteriauto saisi heidät kiinni. Andya ja Leenaa pelotti. Oli tehtävä jotain huikeaa. Andy huusi Leenalle: "Pidä kiinni!". Hän painoi jarrun pohjan, teki mahtavan L-käännöksen ja ajoi metsään. Andy ja Leena ampaisivat juoksuun sankassa metsässä. Mandy seurasi heitä pian monsteriautollaan ja puut kaatuivat vahvan pedon edessä. "Leena mene piiloon!" Andy huusi ja tönäisi Leenaa, joka kaatui ja löi päänsä kiveen. Andy kiipesi apinamaisella ketteryydellä korkeaan kuuseen ja päästi karmaisevan sota-huudon "HAJAA!". Hän hyppäsi monsteriauton konepellille ja syöksyi tuulilaisista läpi. Mandy kiljui ja raapi Andya. Andy kuitenkin sankarillisesti kolkkasi Mandyn tekemällä karate-iskun. Mutta voih! Mandyn jalka painoi yhä kaasua ja Andy tanssi voitontanssiaan liian rajusti huomatakseen edessä lähestyvät Murmelinputoukset. Leena palasi tajuihinsa vain nähdäkseen elämänsä rakkauden ja hullun naapurinsa putoavan 1000 kilometriä alla olevaan Murmelijärveen. "ANDYYYYYYYYYYYYYYYY", hän huusi ja lähti syömään.

Andy heräsi autiolta saarelta kylmissään ja nälkäisenä. Hänelle oli myös kasvanut parta. Hän tarkasteli ympäristöään ja huomasi ensimmäisenä vieressään makaavan lehmän, joka osoittautui Mandyksi. Andy koetti herättää

Mandyn, sillä kahdestaan heillä olisi parempi mahdollisuus selvitä. Andy tappeli Mandya poskille, mutta tämä ei herännyt. Sitten hän veteli turpaan, potki, huusi ja sytytti tuleen, mutta tämä ei herännyt. Andy haukotteli ja siinä samassa Mandy pomppasi pystyyn ja katsoi hämillään ympärilleen. "M-miissä me olemme?" hän sopersi. "Jossain", Andy tuumasi ja pani nukkumaan.

Ateriansa jälkeen Leena riensi poliisiasemalle ja kertoi kaiken illan tapahtumista ja Mandyn katalista suunnitelmista. Poliisipäällikkö Kökkä Kikkelson katsoi Leenaa epäuskoisena ja pyöräytti pyllyään. He lähtivät poliisikopterilla lentoon ja pian löysivätkin murmelin ja maaoravan autiolta saarelta nukkumassa. Kökkä sytytti Mandyn tuleen ja pisti rautoihin. Leena herätti Andyn ja he harrastivat hieman murmelipainia. Pian he olivatkin jo kotonaan tyytyväisenä katsomassa Amazing Racea ja syömässä nakkeja. Mandy-maaorava tuomittiin puoleksi tunniksi vankeuteen ryöstön suunnittelusta ja hulluudesta.

Ja niin elämä palautui taas rauhalliseen arkeensa tämän eepisen yön jälkeen. Andy alkoi käymään salilla ja Leena pamahti paksuksi. Pian talo olikin täynnä iloisia ja pieniä murmelinpenikoita, jotka tekivät Andyn hulluksi. Poliisipäällikkö Kökkä Kikkelson vaikutti Andyn kyvyistä niin paljon, että jatkossa pyysi aina hänen apuaan vaikeissa rikostapauksissa. Andylla riitti siis tekemistä niin penikoiden kuin rikostenkin kanssa. Hän oli kuitenkin onnellisempi kuin koskaan.

(Kuvassa Poliisipäällikkö Kökkä Kikkelson ja poliisikopteri)

Oi tämän kerroin teille tällä kertaa, rakkaat lukijat, Andysta, jonka ta-
pahtumarikkaasta elämästä saisi kirjoitettua miljoonia tarinoita ja monia vit-
sejä. Huomisiin.

THE END.

Teppo Törmä

Leevi Bäst

Jälleen on tullut aika palkita ja antaa tunnustusta vuoden menestyneimmille ja ansioituneimmille madetojalaisille Leevi Bäst – tittelien myötä.

Vuoden madisletti: Teppo Törmä

Vuoden myöhästyjä: Dora Lammassaari

Vuoden ronaldo: Joonatan Väisänen

Vuoden ulkoilija: Jussi Sippola

Vuoden virtuoosi: Hilla Laitinen

Vuoden ahkerin koululainen: Viljam Kivioja

Vuoden pari: Aatu Ruokolainen ja Kitara

Vuoden hobitti: Annu Kuivas

Vuoden reissumies: Mikko Alanne

Vuoden eläkeläinen: Eero Kettunen

Kasvukipuja

Aliisa Kangas

Tästä se alkaa, tätä me olemme harjoitelleet opon tunneilla: miten haetaan kolmannen asteen koulutuspaikkoihin. Mistä aloittaisin? Ystäväni ohjaavat minut opintopolku.fi-sivustolle, sillä se oli tainnut mennä minulta ohi tunneilla. Siellä on kysely, jonka tuloksena saisin tietää juuri sopivat opiskelupaikat itselleni.

Ensimmäinen kysymys: "Lukion jälkeen kiinnostaisi..." ja vaihtoehtoina ovat ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulu, yliopisto ja kansanopistojen pitkät linjat. Okei, aika erikoista aloittaa noin rajoittavalla kysymyksellä. Ei minulle varsinaisesti ole väliä, menenkö ammattikorkeaan vai yliopistoon, joten tuollaiseen on hyvin vaikea vastata. Valitettavasti voin valita vain yhden vaihtoehdon kerrallaan, joten saan viettää koko illan sivustolla käydessäni saman kyselyn läpi haara kerrallaan. Yliopisto – jostain syystä sillä on mielessäni hyvä maine, jopa paras näistä vaihtoehdoista. Valitsen sen ja jatkan eteenpäin.

Toinen kysymys: "Valitse tema." Nyt on 13 eri vaihtoehtoa mistä valita! Jokainen vaihtoehto on selvästi verrattavissa johonkin kouluaineeseen. "Historia, perinteet ja kulttuuri" on tietenkin historiaa lukeneille, "Kielet, informaatio ja viestintä" on kieliä ja äidinkieltä lukeneille ja niin edelleen. Itse olen opiskellut matikkaa, fysiikkaa ja kemiaa. En tosin halua jatkaa niitä enää, sillä en ollut niin lahjakas, että niiden parista ammatin hankkisi. Olen hyvä englannissa ja äidinkielessä, joten päädyn valitsemaan "Kielet, informaatio ja viestintä".

Kolmas kysymys: "Valitse aihe". On kieltä, tulkkausta, kognitiotiedettä ja sen sellaista. Hetken googlauksen jälkeen saan selville, mitä kukin aihe sisältää ja mihin ammattiin mistäkin valmistuu. No, journalistin työ tuntuu hyvältä vaihtoehdolta, kun on tänne Leeviinkiin tullut kirjoiteltua, joten valitsen "Viestintä- ja informaatiotieteet".

Ilmeeni, kun saan lakin päähäni.

Edessäni aukeaa suuri kirjo journalismiin painottuvia yliopistotasoisia koulutuspaikkoja ympäri Suomea. Laiskuuttani etsin Oulusta journalismin opiskelupaikkoja, mutta harmikseni vaihtoehdoksi tulee vain ”informaatiotutkija”, josta työllistyy selvästikin luotettavan internet lähteen mukaan enimmäkseen kirjastoaloille. Se ei kuulosta ihan minun unelmatyöläni, valitettavasti. Ajattelen löytäväni jotain parempaa ja aloitan kyselyn uudestaan.

Aloin muistella opon tunteja ja siellä oppimiani taitoja. Tunneilla keskityttiin enemmän yo-kokeisiin kuin lukiosta seuraavaan opiskelupaikkaan hakemiseen. Yhteishaut ja pääsykokeet tietysti käytiin läpi mutta vain hyvin pintapuolisesti. Ennakkotehtävätkin mainittiin ohimennen, mutta tällaiselle untuvikolle, jolle kolmannen asteen opiskelupaikan haku on täysin vierasta, asiat olisi pitänyt selittää enemmänkin rautalankamalliseen tyyliin. Kyllähän tunnilla saa viitata ja selvittää kullekin epäselvät asiat, mutta en silloin edes tiennyt mitä kysyä. Olin niin tietämätön, että en olisi tiennyt, mistä aloittaa tai mikä oli suurin ongelmani. Minulta puuttui kokonaan pohja näiltä yhteishakuasioilta. Apua ei siis löytynyt tältäkään taholta.

Kovasti keskustelua herätti kaveripiirissä uusi opintotuen lainsäädäntö. Esitettiin, että toisen samantasoisien tutkinnon opintotukioikeutta rajoitettaisiin, jotta valtio säästäisi 10,5 miljoonaa euroa. Tämä olisi myös jouduttanut opiskelijoiden siirtymistä työmarkkinoille, ja se pidentäisi työuria. Jos jostain syystä et tiedä, mistä puhun, yksinkertaisuudessaan se tarkoittaa sitä, että jokainen opiskelija olisi saanut opintotuet vain yhteen opiskelupaikkaan. Jos työmarkkinoilla ei vain olisi kysyntää jollekin tietylle alalle, sitä opiskelleet ihmiset olisivat pulassa. He voisivat kouluttautua uuteen ammattiin, mutta heidän pitäisi maksaa kaikki itse, ja siinä vaiheessa opiskelija tuskin on ehtinyt haalia kokoon paljoa – jos yhtään – rahaa työnteolla. Lainsäädännön myötä myös pääaineen vaihtaminen saman alan sisällä olisi mahdotonta. Onneksi äänemme kuultiin ja hallitus kaatoi lakiesityksen. Onpa ainakin yksi asia vähemmän huolehdittavaksi. 1.8.2015 astuu kuitenkin voimaan laki, jonka mukaan opiskelupaikan vastaanottamista ei voi lykätä kuin erittäin perustelluista syistä: äitiys- tai isyysloma, asepalvelu naisille tai miehille tai vakava sairaus, jonka johdosta ei pysty opiskelemaan. Jos

pääset jonnekin sisälle etkä ota paikkaa vastaan, menetät kallisarvoisen ensikertalaisuutesi, joka helpottaa opiskelupaikkaan pääsemistä ensikertalaiskiintiön vuoksi. Jos et pääse minnekään, ensikertalaisuutesi säilyy seuraavaan vuoteen. Moni päätyy tämän takia vain syömään pääsykokeisiin, koska he välttämättä haluavat pitää välivuoden. Tuntuu nurkkaan ajeltulta. Mitä enemmän opiskeluun liittyy rajoituksia, sitä enemmän valinnat alkavat pelottaa.

Aikuistuminen tuli jotenkin yllättäen. Vasta 18 vuotta täyttänyt opiskelijan nassikka on hädin tuskin ehtinyt edes nauttia aikuisiästään ja ensimmäisistä baarihuurteisista – toiset enemmän, toiset vähemmän –, kun pitäisi jo tehdä näitä suuria loppuelämään vaikuttavia päätöksiä. Eikä miettimisaikaa anneta kauan, sillä heti kirjoituksiin lukemisen jälkeen pitäisi jo hypätä pääsykoemateriaalien kimppuun. Ajatukseen ovat sentään ehtineet tottua ne, jotka ovat joutuneet tekemään ennakkotehtäviä lukemisen ohella. Tämä kaikki on niin uuvuttavaa ja pelottavaa, että tekisi mieli tehdä ne kaksi kamalinta asiaa, mitä tässä tilanteessa voisi tehdä: lamaantua ja jättää päätöksenteko viime hetkeen. Siinä on taattu hermoromahdus. Olen kateellinen niille ystäväilleni, jotka tietävät matkaavansa seuraavana esimerkiksi lääketieteeseen. Heillä on sitä päämäärätietoisuutta, jota minulla taitaa olla vähän vähemmän. Eniten pelkään, että valitsen väärän alan ja etten pystyisi enää vaihtamaan valintaani.

Tätä tuskaillessani ja yhteishakulomaketta täyttäessäni pysähdyin vihdoinkin kysymään neuvoa asiasta tietäviltä eli perheeltäni. ”Amk vai yliopisto?” aloitin, kun se nyt ensimmäisenä mietitytti. En ollut aikaisemmin tiennyt näiden kahden suurempaa eroa. Veljeni selitti sen yksinkertaisesti: yliopistossa luetaan, ammattikorkeakoulussa tehdään. Hän käytti vertauksena englannin kieltä, jossa ammattikorkeakoulu on ”university of applied sciences” eli melko suoraan käännettynä yliopisto, jossa hyödynnetään oppimia taitoja ja tietoja käytännössä. Yliopisto taas on niille, jotka ovat hyviä keskittymään luennoilla ja lukemaan kirjoista. Itse en lukeudu jälkimmäiseen, joten ammattikorkeakoulu alkoi kuulostaa kiinnostavammalta. Jostain syystä olin aina kuvitellut, että amk on jotenkin huonompi paikka kuin yliopisto, ja siksi pitänyt yliopistoon menoa itsestäänselvyytenä. Varmaan olin omassa pikku mielessäni yhdistänyt ammattikoulun ammattikorkeakouluun ja mietiskellyt, että amislaiset jatkavat sinne ja

ylioppilaat yliopistoon. Inhimillinen virhe. Pelkäsin myös valmistuvani todella myöhään, ja se estäisi minua vaikka perustamasta perheen. Äitini oli 27-vuotias vaimo ja yhden lapsen äiti, kun hän aloitti terveydenhoitajan opinnot, ja hän on todella menestynyt työssään. Veljenikin löysi kutsumuksensa vasta 23-vuotiaana opiskeltuaan ensin puolitoista vuotta hänelle kuitenkin väärää alaa. Isäni sai pyrkiä kolmesti unelmiensa paikkaan ennen kuin pääsi sisälle. Ehkä minullakaan ei siis ole kiire.

Identiteettikriisi. Vihdoin, kun olin saanut selville kutsumukseni, minulle tuli identiteettikriisi. Tai ikäkriisi. Paljon kriisejä. Entä jos tämä ei ole se, mitä oikeasti haluan tehdä ja päädyn tuhlaamaan kallisarvoista aikaa nuoruudestani? Mitä jos teen suuren virheen hakiesani tänne? En uskaltanut lähettää hakemusta vaan päätin jättää sen huomiselle. Ja seuraavana päivänä jätin sen taas seuraavalle. Ja niin päivä ennen yhteishaun loppua en vielääkään tiennyt mitä halusin. On epäreilua kysyä näin vaikeita kysymyksiä niin nuorelta ja kokemattomalta ihmiseltä. Niin kliseiseltä kuin se kuulostaakin, en tunne vielä itseäni. Minulla on niin paljon kasvamista vielä tehtävänä! Ainakin vuoden verran. Ja sen todetessani löysin mielenrauhan.

Tein yhteishaun ja ensimmäinen pääsykokeeni on 28. toukokuuta. Tänä vuonna ajattelin vasta katsella ja totutella pääsykokeisiin. Moni muukin ystäväni tekee niin, ja vanhemmat ystäväni ovat kehuneet välivuotta. Siinä tutustuu itseensä, tunnustelee, mikä tuntuu oikealta ja saa kokemusta töistä. 12 vuoden tauottoman opiskelun jälkeen tunnen itseni enemmän kuin oikeutetuksi pitämään pienen tauon. Kaikesta voi stressata, jos haluaa. Entä jos en saa vuodenkaan päästä opiskelupaikkaa? Entä jos opintotukea koskevat lait muuttuvat ja kaivan itselleni kuoppaa, kun en heti mene takaisin koulunpenkille? Sanoisin, että virheiden kautta oppii. Jos sinulla on ollut tai tulee olemaan ongelmia yhteishaussa ja tällaisen päätöksen tekemisessä: ei hätää, et ole ainoa. Se on iso askel, vaikka olisit jo kahdeksanvuotiaasta asti tiennyt, mitä haluat elämälläsi tehdä. Jos kiorjoitukseni millään tapaa aukaisi sinulle opiskelupaikan hakemisen ihmeellistä maailmaa, olen tyytyväinen. Itse olisin kaivannut tällaista alkukeväästä. Lycka till, tulevat abit!

HAIKUT

V***tusta taas
ÄÄ-Ö-ÄÄ HYI H*****tti
Koulu aamulla
-anonyymi

summa aliska
seinällä diabetes
oon kempleessä
-anonyymi

Ajokortin sain
laittomasti hankin sen
Mersun varastin
-Joku muu

fifty shades of grey
se selittäisi tahrat
vois mennä vessaan
-anonyymi

tulevat ököet
ne vaanivat minua
alkaa pelottaa
-anonyymi

aurinko paistaa
elämästä en tykkää
kuolen, perkule
-anonyymi

you are cute but please
stop stepping on my organs
ow that was my boob
-a haiku about cats

sävärionhaus
onks pakko mennä
pliiis anne pliiis ei
-anonyymi

Kahdeksantoista
vuotta siitä kun synnyin
tuntuuks vanhalta?
-anonyymi

Haikun yritän
Vääntää, tulos: istun täs
nelkytviis minsaa
-Tylsää

Rakastan kesää
Nurmella kanssa hänen
Onnellinen oon
-anonyymi

Vittu on nälkä
Mahani vain murisee
liikaa ököjä
-anonyymi

Miksi vaivaudut
olet vissiin tottunut
jo häviämään
-anonyymi

Yhteisvastuuta
on olemassa paljon
luistan kaikesta
-B

Puolalaiset vain
kurvailevat kadulla
Ryssät ryssiä ain
-anonyymi

Taas on perjantai	Öljyinen lintu	Oispa mukavaa
ja saa poistaa huolia	Kituu vielä hetkisen	kun ois makkara, joka
Olvi kolme, uh	Kohta taas lentää	olis keitossa
-Työ ukko =)	-anonyymi	-Nakki
ne vauvavitsit	Koulussa haisee	löytötavarat
mihin ne katosivat	Tukahdun tähän hajuun	ja energiajäte
ryhdistäytykää	kuolema tulee	vieressä roskis
-anonyymi	-astmaatikko	-anonyymi
Oispa rahoja	Kapitalisti	Ollin kulmissa
Voisin maksaa niistä vaik	Sivistäytynyt sikakin	on enemmän karvoja
Käteisellä kits	Ahne Foriseus	kuin missään koskaan
© Rahamies\$	-anonyymi	-anonyymi
Pitkä hiljaisuus	Rajoitan itse	Kalle syö paskaa.
taas luokassavallitsee	omaa itseänikin	Taavettikin syö paskaa.
Peksi vitsailee	itsekkyyttäni	Kaikki syö paskaa.
-Historian kir- joittaja	-Itse	-paskaa
Elämä on jees	Missä kohdassa	Galaxieni
vaikka paska maailma	Raamatus ei saa iskee	Aurat ja... olen kaunis
joskus haiskahtaa	nunnii? t. Luther	Anna anteeksi
-ES	-anonyymi	-rollin' in da depths

Peksi pulputtaa
se osaa myös rummuttaa
voi sitä Pekkaa
-ES

Tänään voin hyvin
jag är så jävla humle
ara ei tykkää
-anonyymi

Sinä haiset hyi
minä en haise yhtään
Kevät tuoksuu jes
-anonyymi

Vihainen Peksi
Poissaoloista suuttui
Jeesus pelastaa
-anonyymi

Teot puhuvat
Ja hiljaisuus on kultaa
Rikas Makkonen
-anonyymi

Muumimukeja
ja muuta humpuukia
pölyjä pyyhin
-anonyymi

Infoteeveessä
kuva Ollin pyllystä
nautin näystä
-anonyymi

On haiku aika
Sanoista huokuu taika
myös sunnuntaina
-anonyymi

Kaikki on syvää
Tämäkin paperi on
Tekotaidetta
-anonyymi

Milloin sitä saa
taas jäätelöä maistaa
niin makoisaa, aah
-anonyymi

rankkaa tää koulu
tahdonpa vaan puolittaa
nukkua liikaa
-ES

Monta arkkia
Valkoista paperia
pyllyä pyyhin
-kakkapylly

tiedätkö mitä
pillifarkut on tiukat
voi vittu, kuolen
-anonyymi

olipa kerran
jäätynyt vuodenaika
suksi kuudessa
-anonyymi

Tyttö ja poika
aataminomenoita
kummallakin on
-Adam

Värihektiikkaa	pitkä hiljaisuus	mustavalkoinen
Oksennuksen karisma	piinaava kiusallisuus	tuleva abivuosi
Ilkka menkoissa	ensitreffeillä	pinkki oksennus
-anonyymi	-Never Alone	-anonyymi
Haikailen haikui	Oi Karjasilta	poissaoloja
ei tarkoitusta oo, ei	vettä vuotaa katosta	on kahdeksankymmentä
silti kivoja	mistä saa kaljaa?	voisin lintsata
-anonyymi	-Nimimerkillä Känniääliö	-anonyymi
Kuolema tulee	Vain elämä	mökkäris vaihteeks
Kuolema hiipii hiljaa	ilman alkoholia	uudet myyjämiehet, ah
Kuin pieni kissa	on mautonta	hamppari pusulla pliis
-anonyymi	-aasi & mouru	-anonyymi
elämässäni	kaksi siiliä	Kiitämme Pekka
kuollut tarkoitus oli	parittelumielessä	Sua kauhan käännöstä
se oli, meni	aika piikkistä	Valtteri laulaa
-anonyymi	-anonyymi	-anonyymi
Kemian turhuus	Yleinen fakta	Mennäänkö kuoluun?
äikän tekstitaitoa	Kakskytneljäseitsemän	Mennään sinne kuole-
mitä vittua	Ilkalla menkat	maan
-anonyymi	-Menopausi	siis masentumaan
		-anonyymi

RUNO

Mopolla ojaan ajoin,
se oli kivaa, kaikin tavoin.
Miksi olen täällä, paskalla
säällä. Koulukin on loppu,
mitä v**tua? Nyt on jo hop-
pu!

-anonyymi

